

У цьому розумінні "Кобзар" - книга невичерпна, книга - на віки. Нові прийдущі покоління знаходитимуть в ній синтез народного і вселюдського досвіду, як ми знаходимо його у книгах древніх, що вік їхній вимірюється тисячоліттями.

Слово вічне, слово невмируще своєю правдою, невідцвітне художньою красою - це і є Тарас Шевченко - геній, духовний янгол українського народу.

СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОСТІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Мощенко С. А., студ. 4 курсу факультету агрохімії та ґрунтознавства
Науковий керівник – Кравцов А.І., канд. істор. наук, професор

«Огненне слово його наскрізь проймало серце не тільки тих, кому близьке було народне горе, а й тих, кому й байдуже було до того. Всі дивувалися красі та силі тієї простої мови, якою Шевченко виливав свої вірші. Увесь світ став прислухатися до його мови, а на Україні вірші приймали як благовісне, пророче слово.» - висловився Панас Мирний про великого Кобзаря. Слова автора перегукуються із народним розумінням Шевченка — поета і людини. Адже для кожного українця Тарас Шевченко означає так багато, що створюється враження, ніби ми все про нього знаємо і він завжди з нами.

Він невичерпний і нескінченний. Не тому, що він кращий від інших, — у ньому наша історія, реальність і найпотаємніші мрії. Його образ, світ думок і почувань, прагнень та ідеалів постає перед нами насамперед з того, що він написав, чим збагатив духовну скарбницю людства.

Т.Г.Шевченка - видатний українського поет, художник, мислитель, революційний демократ, творчість якого завжди мала величезне значення для становлення і розвитку духовності українського народу. Його філософія глибоко індивідуальна, особиста і, разом з тим, ґрунтувалась на національній ідеї українського народу, його ментальності.

Світоглядні засади творчості Т.Шевченка виростають насамперед з конкретно-узагальненого ставлення до любові, надії та віри. Саме з любові до України виникає шевченківська тематика пробудження людської гідності, сили протесту і бунтарства. Улюблений герой Шевченкових поезій і картин — народний лицар, повстанець-гайдамака, козак-запорожець, що виступає оборонцем рідного краю, носієм народної правди і честі. Гнів мислителя спрямований передусім проти різних утискувачів, прийшлих і доморощених. Філософський подвиг Т.Шевченка, вся вибухова сила його творчості полягає в тому, що він зумів серед мертвої тиші, ненависті, підозри, загальної заціпенілості, посіяти надію. Життя цієї надії починається з оспівування свободи. Шевченко показує, що нездоланність людського духу виявляється і в тому, що безстрашних співців свободи народжують найпохмуріші часи, бунтівний голос покривджених соціальних низів. Вінець Шевченкової творчості — уславлення свободи, першої й неодмінної передумови людського поступу, добробуту та щастя. До найволелюбніших книг належить "Кобзар".

У творах великого Кобзаря простежується еволюція його поглядів. Поетична творчість Шевченка відображала думи і сподівання українського народу, являла собою певною мірою прапор класової і національно-визвольної боротьби. Кріпацтво і самодержавство він вважав основною причиною соціальних і економічних проблем у Російській імперії. Протягом усього свого життя він був непримиренним противником царизму, національного і соціального гноблення, рішуче відстоював почуття національної гідності, боровся за національну свободу. Поет високо цінував волелюбний дух українського народу, уособленням якого вважав Запорізьку Січ. Ідея свободи — центральна в його творчості.

Поезія Т.Шевченка багато чим зобов'язана фольклорній стихії, в якій синтезувались в єдине ціле безпосередні враження життя і символіка народної пісні, буйна уява народної міфології і надбання світової культури. В ній кризь людський біль, кризь індивідуальне раз у раз проступає вселюдське, досвід минувшини мудро перегукується із сьогоденням, із сучасним життям.

Оригінальні погляди Шевченка, що стосуються проблем соціального прогресу, пов'язаного з прогресом техніки, промисловості. Філософські погляди поета дуже складні. В центрі його уваги перебуває насамперед людина, її багатий духовний світ, її свобода, щастя і доля. Елементи матеріалізму переплітаються з ідеалізмом, звернення до бога — з критикою релігії. Шевченко відіграв величезну роль у розвитку української літератури і мистецтва, в поширенні революційно-демократичної ідеології в Україні.

Кобзар не відносив себе до якогось напрямку філософії, якихось течій чи шкіл, не сповідував якихось принципів характерних для того, чи іншого напрямку, він творив душею задля єдиної мети – визволення народу. Саме тому в творах Шевченка можна зустріти риси і романтизму, і реалізму, і символізму, і антропоцентризму і багатьох інших напрямків. Єдиним напрямком філософії, до якого попри всі сумніви і сперечання поета можна однозначно віднести є гуманізм. Його ставлення до будь-якої людини, як до особистості, яка має право на вільний розвиток, той факт, що в своїх творах поет зображав негативних героїв лише, щоб підкреслити добро і позитивні риси інших героїв, а також той факт, що не дивлячись на ненависть до царизму поет не відчував ненависті до російського народу, який так само конав в неволі – поза будь-якими сумнівами говорять про надзвичайну гуманність поета. Про гуманність свідчить і сам добрий, чуйний і доброзичливий характер поета. Взввши до уваги релігійність Шевченка, його гуманізм можна впевнено віднести до християнського гуманізму, в центрі якого людина, що прагне вільно зростати і розвиватися, і який стоїть на засадах поваги, гідності і справедливості.

Незважаючи на те, що Тарас Григорович Шевченко прожив дуже мало – лише 47 років. З них 34 роки провів у неволі: 24 роки – під ярмом кріпацтва і понад 10 років – у найжорсткіших умовах заслання. Поет завжди знаходив час для творчості та зберіг у своєму серці любов до ближніх.

Оглядаючи прожите життя, сповнене страшною негоди і злиднів, він з болем говорив: "Сколько лет потерянных., сколько цветов увядших!"